

**University of
Zurich**^{UZH}

**Zurich Open Repository and
Archive**

University of Zurich
University Library
Strickhofstrasse 39
CH-8057 Zurich
www.zora.uzh.ch

Year: 2019

Variația lexicală din Pola de Siero (Asturia, Spania)

Bleortu, Cristina

Posted at the Zurich Open Repository and Archive, University of Zurich

ZORA URL: <https://doi.org/10.5167/uzh-186596>

Book Section

Published Version

Originally published at:

Bleortu, Cristina (2019). Variația lexicală din Pola de Siero (Asturia, Spania). In: Dragomirescu, Adina; et al. Româna și limbile romanice : Actele celui de al XVIII-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică. Universitățile București: Universitatea din București, 221-227.

Româna și limbile romanice

***Actele celui de al XVIII-lea COLOCVIU INTERNAȚIONAL AL
DEPARTAMENTULUI DE LINGVISTICĂ
(București, 23 – 24 noiembrie 2018)***

Editori:
Adina DRAGOMIRESCU
Oana NICULESCU
Camelia UȘURELU
Rodica ZAFIU

Româna și limbile romanice

***Actele celui de al XVIII-lea COLOCVIU INTERNAȚIONAL AL
DEPARTAMENTULUI DE LINGVISTICĂ
(București, 23 – 24 noiembrie 2018)***

Editori:
Adina DRAGOMIRESCU
Oana NICULESCU
Camelia UȘURELU
Rodica ZAFIU

editura universității din bucurești®
2019

© *editura universității din bucurești*®

Șos. Panduri nr. 90-92, 050663 București – ROMÂNIA

Tel./Fax: +40 214102384

E-mail: editura.unibuc@gmail.com

www.editura-unibuc.ro

Centru de vânzare

Bd. Regina Elisabeta nr. 4-12,
030018 București – ROMÂNIA

Tel. +40 213053703

Tipografie

Bd. Iuliu Maniu, Nr. 1-3,
061071, București – România

Tel. 0799.210.566

Copertă & DTP: Cătălin Ionuț Mihai

ISBN 978-606-16-0933-8

*Doamnei profesoare Angela Bidu-Vrănceanu,
la aniversare*

CUPRINS

Cuvânt-înainte	9
----------------------	---

GRAMATICĂ

Mădălina BOTEZ STĂNESCU, <i>Gramaticalizarea verbului de mișcare a se prinde</i>	13
Adrian CHIRCU, <i>Sintagme alcătuite din cuantificatorii existențiali altul și mult în limba română veche</i>	21
Ion GIURGEA, Elena SOARE, <i>Tough-constructions and the adjective/adverb distinction</i>	33
Monica-Alexandrina IRIMIA, <i>Differential objects and other accusatives. Some notes from Romance</i>	45
Salvatore MENZA, <i>Phonological and morphosyntactic microvariation in the Gallo-Italic diasystem of Nicosia. Evidence from literary sources</i>	59
Mădălina NAIDINOAIA TĂBĂCITU, <i>Raporturi disjunctive ireversibile. Conectorul disjunctiv sau</i>	69
Simona-Ștefania NEAGU, <i>Observații asupra structurilor nominalizate în documentele românești originale din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea</i>	81
Beatrice-Andreea PAHONȚU, <i>Les périphrases verbales du roumain critères d'identification et hétérogénéité syntaxique</i>	91
Ana-Maria PÎRVU-CONSTANTIN, <i>De – conector al complementului numelui în limba română veche</i>	103
Ionuț POMIAN, <i>Proclizele modale „a”- infinitival și „să”- conjunctival – flective sau... altceva?</i>	113

PRAGMATICĂ, STILISTICĂ, POETICĂ

Cezar BĂLĂȘOIU, <i>Aspecte ale autodiologismului în romanul Sexagenara și tânărul de Nora Iuga</i>	125
Daniela CIOBANU-IONIȚĂ, <i>Strategii ale impoliteții în notele informative. Studiu de caz: informatorul Artur – Ion Caraion</i>	135
Cătălina MĂRĂNDUC, <i>Mărci ale stilului epistolar în secolul al XVII-lea, în „Apostolul” „Noului Testament” de la Alba Iulia (1648)</i>	143
Lucia Maria POPA, <i>Cultivarea intimității în discursul motivațional</i>	153
Sorina-Alexandra POPESCU, <i>Dezvăluirea emoțiilor pe Facebook</i>	163
Yannik PREUMONT, Kyra Kyralina <i>et les tendances déformantes de la traduction</i>	173
Alina-Ioana STAN ROMAN, <i>Evaluarea în critica literară românească actuală</i>	183
Dana-Luminița TELEOACĂ, <i>Relevanța stimulului și a modifierilor de polaritate în determinarea orientării pozitive vs negative a verbelor care desemnează ‘mirarea’ în context romanic</i>	191
Gisèle VANHESE, « <i>Entre la flamme et le parfum</i> ». <i>Images et métaphores dans Les forces éternelles d’Anna de Noailles</i>	199

LEXIC, SEMANTICĂ, FRAZEOLOGIE, TERMINOLOGII

Maria ALDEA, „Comun” și „specializat” în dicționarele de limbă din secolul al XIX-lea. Domeniul economic	209
Angela BIDU-VRÂNCEANU, <i>Romanic și neromanic în lexical specializat (LS)</i>	217
Cristina BLEORTU, <i>Variația lexicală din Pola de Siero (Asturia, Spania)</i>	221
Ana-Luiza CHIOJDOIU, <i>La terminologie d'investissement en Europe et en Brésil</i>	227
Daniela Mariana CONSTANTIN POPA, <i>Înfluența lingvistică anglo-americană în mediul corporatist românesc. Studiu de caz: domeniul afacerilor</i>	233
Anda-Ileana DUȚĂ, <i>Anglicisms – an anchor in second language acquisition?</i>	243
Liviu GROZA, <i>Etimologia frazeologică multiplă. Câteva precizări necesare</i>	253
Carmen LOZINSKI, <i>Polisemia în dicționarele bilingve</i>	259
Mihaela MARIN, <i>Particularități semantice și etimologice ale termenilor aici, mujdei, smântână</i>	265
Cristian MOROIANU, „ <i>Variația</i> ” numelor de persoane în limba română	271
Raluca NEDEA, <i>Din nou despre abordarea lexicografică a elementelor unei familii lexico- etimologice. Cazul familiei lexico-etimologice a verbului abstrage din limba română</i>	281
Isabelle Elena TIȚA, <i>Limbajul fotbalistic de la lexicul specializat la lexicul comun</i>	297

FILOLOGIE, ISTORIA LIMBII ROMÂNE, DIALECTOLOGIE

Rozalia COLCIAR, <i>Precizări asupra numeralelor de tipul (de-)a doua oară, (de-)al doilea pe baza materialului NALR</i>	311
Florica DIMITRESCU, <i>Termenii bun, mic, singur</i>	317
Raluca Elisabeta IFTIME, <i>Împrumuturi lexicale de origine polonă în Letopisețul lui Nicolae Costin</i>	327
Laura Mădălina ION, <i>Genul discursiv al vechilor gramatici românești manuscrise</i>	335

VARIAȚIA LEXICALĂ DIN POLA DE SIERO (ASTURIA, SPANIA)

CRISTINA BLEORȚU
Universitatea din Zürich

1. Situația lingvistică

În lucrări clasice precum cele ale lui Andrés Díaz (1998, 2002), González-Quevedo (2001a, 2001b), Arias Cabal (2009) etc., când se face referire la situația lingvistică din Asturia (și, prin urmare, și la cea din Pola de Siero), se folosesc termeni precum *bilingvism social diglosic*, *bilingvism dezechilibrat*, *bilingvism inorganic* etc. pentru a defini coabitarea dintre castiliană și asturiană, unde prima este limba care se folosește în contexte formale, în timp ce asturiana se utilizează în conversațiile cu prieteni și cu cei din familie, adică în situații informale. Ba mai mult: noi, în primele noastre studii, am adoptat această terminologie (Bleorțu 2014, 2015). Totuși, dacă se are în vedere situația asturienei, care nu e cooficială și, drept urmare, e vorbită de un număr redus de vorbitori (Arias Cabal 2009), care adoptă de cele mai multe ori interferențe din limba castiliană, se poate vorbi mai degrabă de un *continuum lingvistic* care se caracterizează prin existența a două limbi (castiliana —polul A— și asturiana —polul B—), care se manifestă în diferite grade în discursurile vorbitorilor (*discursuri plurivarietale*), ceea ce duce la apariția interferențelor, hipercorectitudinilor etc. (Stehl 2012, Kabatek 1997a, 1997b, 2000). Drept urmare, situația din Pola de Siero este una dinamică, vorbitorii mișcându-se între doi poli (asturiana și castellana), adoptând într-un mod dinamic interferențe castiliene și asturiene în funcție de o serie de factori. La punctul (4) vom vedea aceste manifestări la nivelul lexicului plecând de la 24 de discursuri care reprezintă baza acestei cercetări.

2. Metodologie

Pentru această cercetare s-au folosit 24 de anchete care s-au realizat de-a lungul anului 2014 (ianuarie-decembrie) plecând de la trei variabile sociale prestabilite: (i) *sexul* (bărbați și femei); (ii) *vârsta* (18-37; 38-57; și, vorbitori mai în vârstă de 58 de ani) și (iii) *nivelul de educație* (studii gimnaziale și universitare). Anchetele de teren au fost efectuate de două doctorande de la Universitatea din Oviedo (Spania), care au pus întrebări vorbitorilor din Pola de Siero cu ajutorul unui chestionar (Bleorțu 2014 și 2015). Întrebările chestionarului acoperă foarte bine viața de zi cu zi a subiecților (sărbătorile, concediile, activitățile zilnice, hobby-urile etc.).

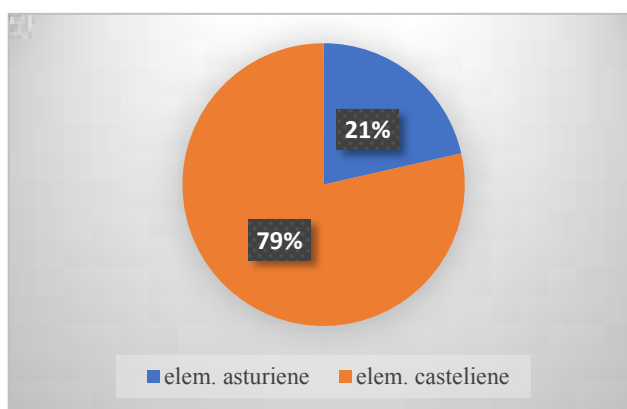
Durata totală a anchetelor este de 1388,02 minute (23 de ore, 13 minute și 2 secunde), adică un total de 215 496 de cuvinte. Aceste anchete sunt materiale brute care au necesitat o transcriere ortografică pentru a putea fi utilizate. Aceste transcrieri au fost rafinate apoi prin ascultarea anchetelor în repetate rânduri.

3. Abordarea variaționistă a discursurilor

Pentru a pune în evidență discursurile plurivariabile culese s-au identificat lexemele asturiene și castiliene din cele 24 de discursuri plurivariabile, în funcție de cele trei variabile sociale (*sex, vârstă, nivel de studii*), pe baza unei analize realizate de Andrés Díaz (2017). S-au inventariat astfel toate cuvintele; în cadrul acestei analize s-au exclus lexemele comune celor două limbi.

4. Rezultate

Graficul de mai jos arată ce procentaje ocupă lexemele asturiene (21%) și cele castiliene (79%) în cele 24 de discursuri care s-au cules în Pola de Siero:

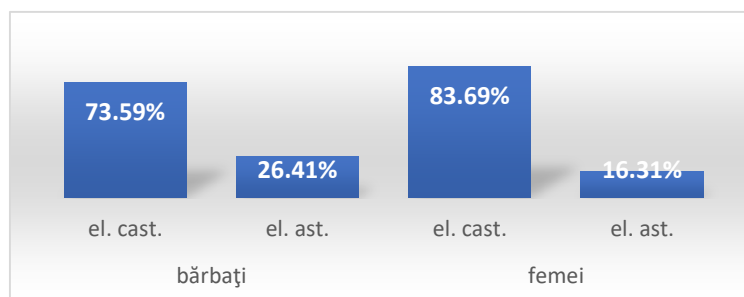

Grafic 1: Lexeme asturiene și castiliene

În continuare se prezintă interpretarea rezultatelor în funcție de cele trei variabile sociale prestabilite.

4.1. *Sexul*

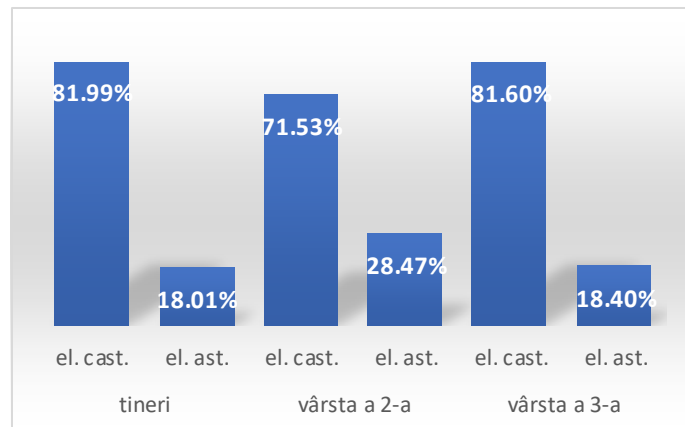
În ceea ce privește variabila *sex*, femeile preferă variantele de prestigiu, adică pe cele castiliene (83,69% vs. 73,59%). Astfel, variantele asturiene tind să apară mai frecvent în discursul bărbaților (26,41% vs. 16,31%):

Grafic 2: Lexeme asturiene și castiliene în funcție de sex

4.2. Vârsta

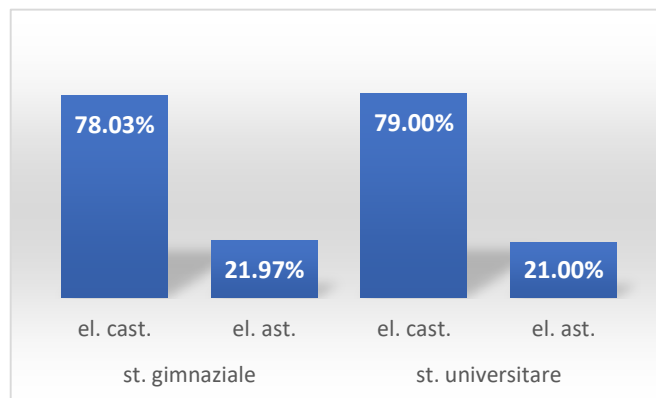
După cum se poate observa în graficul 3, grupul tânăr, în ceea ce privește variantele asturiene, este plasat sub celelalte două grupuri (18,01% vs. 28,47% față de 18,40%). Ba mai mult: se poate observa că acest grafic nu urmează un model liniar, deoarece informatorii de vârstă mijlocie rup secvența, arătând o mai mare asturianitate:

Grafic 3: Lexeme asturiene și castiliene în funcție de vârstă

4.3. Nivelul de studii

Și, în cele din urmă, în ceea ce privește nivelul de studii, datele din graficul 4 arată că formele asturiene apar cu o frecvență mai mică în rândul populației cu studii gimnaziale (21,97% față de 21%). Cu toate acestea, nu există o distribuție diastratică clară, deoarece variantele castiliene sunt mai frecvente tot în rândul informatorilor cu studii gimnaziale:

Grafic 4: Lexeme asturiene și castiliene în funcție de nivelul de studii

În ceea ce privește împrumuturile dintre cele două varietăți, acestea depind de multe ori de sensul acestor termeni: concepte care nu existau în asturiană trec adesea în această limbă și invers.

Un exemplu: puxar ‘un fel de a spăla porcul tăiat’, un cuvânt de origine asturiană apare în discursurile asturiene, precum și în spaniola din Asturias pentru că în castiliană nu există un termen asemănător.

5. Concluzii

De-a lungul acestei lucrări, într-o manieră mai mult sau mai puțin explicită, am pus problema variației lexicale din Pola de Siero. Descrierea variației lexicale a arătat că situația lingvistică este mult mai complexă decât ceea ce s-ar putea crede *a priori*.

Mai întâi, s-au prezentat rezultatele generale plecând de la lexemele asturiene și castiliene din cele 24 de discursuri. Apoi s-au analizat rezultatele în funcție de cele trei variabile sociale. Sub acest aspect s-a observat că lexemele asturiene se regăsesc într-o cantitate mai numeroasă la (i) bărbați, (ii) subiecții de vârstă a doua și (iii) la cei cu studii gimnaziale.

Acest studiu asupra variației lexicale din Pola de Siero a mai subliniat, printre altele, că vorbitorii pot folosi interferențe din ambele limbi pentru a defini concepte care nu se regăsesc în acele limbi; oricum prezența mai ridicată sau mai redusă a elementelor din cele două limbi depinde mereu de indivizi a căror vorbire poate avea puternice implicații sociologice în lumea asturiană.

BIBLIOGRAFIE

- Andrés, Díaz, Ramón, 1998, „Algunas notas sobre bilingüismo y contacto de lenguas en Asturias”, în Ana María Cano, (ed.), *Patronymica Romanica 11. Dictionnaire historique des noms de famille romans* [IX], 161-174.
- Andrés, Díaz, Ramón, 2002, „L’asturianu mínimu urbanu. Delles hipótesis”, *Lletres Asturianas*, 81, 21-38.
- Andrés Díaz, Ramón, 2017, „Índiz d’asturianidá de dos testos falaos: un ensayu”, *Archivum*, 67, 41-88.
- Arias Cabal, Álvaro, 2009, „El asturiano: situación actual y caracterización fonológica y morfosintáctica”, în Josep Guzmán (ed.), *Minorized Languages in Europe. State and Survival*, Santiago de Compostela, Masaryk University Press, 234-265.
- Bleorțu, Cristina, 2014, „Hacia una metodología sociolingüística cognitiva. El estudio del habla de Pola de Siero”, *Revue roumaine de linguistique*, 4, 335-350.
- Bleorțu, Cristina, 2015, „Necesitatea unui studiu sociolingvistic în Pola de Siero”, *Revista de Filoloxía Asturiana*, 15, 99-123.
- Glessgen, Martin-Dietrich, 2014, *Lingvistică romanică. Domenii și metode în lingvistica franceză*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- González-Quevedo, Roberto, 2001a, *La fala de Palacios del Sil*, Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- González-Quevedo, Roberto, 2001b, „The Asturian Speech Community”, în M. Teresa Turell (ed.), *Multilingualism in Spain: Sociolinguistic and Psycholinguist Aspects of linguistic minority groups*, Buffalo, Clevedon, 165-182.
- Kabatek, Johannes, 1997a, „Dime cómo hablas y te diré quién eres”, *Revista de Antropología Social*, 6, 215-236.
- Kabatek, Johannes, 1997b, „Strengthening identity: differentiation and change in contemporary Galician”, în Jenny Cheshire, Dieter Stein (ed.), *Taming the vernacular. From Dialect to Written Standard Language*, Longman, London / New York, 185-199.
- Kabatek, Johannes, 2000, *Os falantes como lingüistas. Tradición, innovación e interferencias no galego actual*, Vigo, Xerais.

- Loporcaro, Michele, 2009, „Dialecti”, în Gian Luigi Beccari, Luigi Luca Cavalli Sforza, *La cultura italiana*, Torino, UTET, 126-205.
- Stehl, Thomas, 2012, *Funktionale Variationslinguistik Untersuchungen zur Dynamik von Sprachkontakten in der Galloromania und Italo-romania*, Frankfurt am Main, Peter Lang.

THE LEXICAL VARIATION OF POLA DE SIERO (ASTURIAS, SPAIN)

(Abstract)

In this paper we analysed the lexical variation of Pola de Siero. Starting from a corpus of 24 interviews and a paper of Andrés (2017), we examined the Asturian and Castilian lexemes from these interviews taking into account three social variables (*sex*, *age* and level of studies). This way we could observe a higher presence of Asturian elements in the interviews of men, the informants with ages between 38-57, and the ones with less studies.

